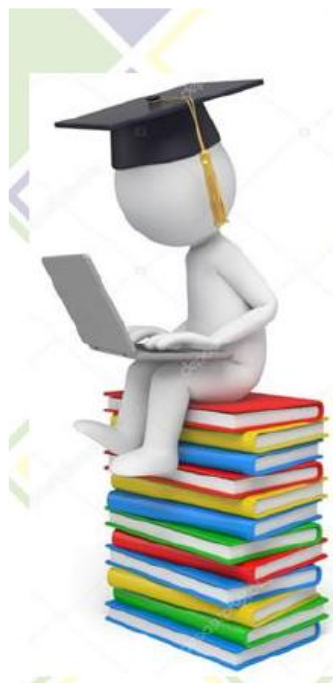

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ФУНДАМЕНТАЛЬНА БІБЛІОТЕКА**

**Всеукраїнська бібліотечна
конференція**

**«БІБЛІОТЕКА В ЦИФРОВУ
ЕПОХУ: ВІД ТРАДИЦІЇ ДО
ІННОВАЦІЇ»**

**Матеріали Всеукраїнської бібліотечної конференції,
присвяченій 100-річчю заснування Фундаментальної бібліотеки ОДАУ**

(26 травня 2021 р., Одеський державний аграрний університет)

Одеса - 2021

УДК 021:004:005.745

Б11

Бібліотека в цифрову епоху: від традиції до інновації: збірник матеріалів Всеукраїнської бібліотечної конференції, присвяченої 100-річчю заснування ФБ ОДАУ / Укл. О.П. Крайтель, Г.О. Башкатова / Електронний ресурс. – Одеса: ОДАУ, 2021. - 96 с.

У збірнику представлені матеріали Всеукраїнської бібліотечної конференції, присвяченої 100-річчю заснування Фундаментальної бібліотеки Одеського державного аграрного університету. Конференція відбулася 26 травня 2021 року в режимі онлайн на платформі Zoom.

У тезах доповідей висвітлені актуальні питання щодо розвитку бібліотечно-інформаційного потенціалу в сучасних умовах; шляху книговидавництва від минулого до сьогодення; діджиталізації ресурсів і послуг бібліотек як складової цифрової трансформації країни. Також були представлені цифрові проекти бібліотек в інформаційному просторі.

Для керівників і фахівців бібліотек закладів вищої освіти, видавництв, книготорговельних та інших зацікавлених організацій.

Редакційна колегія:

Крайтель О. П. - завідувач бібліотеки;

Даниленко В. М. - зав. відділу комплектування бібліотеки

Башкатова Г. О. - бібліотекар I кат. інформаційно-бібліографічного відділу;

Мішина Н. І. - зав. інформаційно-бібліографічного відділу;

Бондаренко Т. І. - зав сектору обслуговування;

Атрахова Н. Г. - бібліотекар I кат. відділу обслуговування

Відповідальність за достовірність даних, зміст і якість опублікованих документів несуть автори.

©Одеський державний аграрний
університет, 2021.

ЗНАЧЕННЯ ЦІННОЇ ТА РІДКІСНОЇ ЛІТЕРАТУРИ БІБЛІОТЕКИ ДЛЯ УНІВЕРСИТЕТУ УШИНСЬКОГО

Спасскова О. П.
*кандидат мистецтвознавства,
заст. дир. бібліотеки
Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського
м. Одеса, Україна*

Перлиною бібліотеки Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського є фонд цінної та рідкісної літератури, який налічує понад 16 тисяч видань XVII – XX ст. Його основою стали стародруки, що були передані до бібліотеки з приватних колекцій видатних вчених міста Одеси, таких як філологи Борис Варнеке (4480 примірників), Петро Потапов (545 примірників) та мікробіолог Яків Бардах (900 примірників). Історія фонду тісно переплітається з формуванням фонду бібліотеки в цілому.

На базі фонду, влітку 2011 року, було створено експозицію, до якої увійшли найвизначніші та найцінніші видання, серед них - наукові праці з педагогіки, історії, мистецтвознавства та культурології, шедеври української та зарубіжної літератури.

Ось лише декілька з них:

1. "Курс історії античної літератури". Укладений під керівництвом професора А. В. Деревницького у 1903 році. Курс був виданий попередником нашого університету, а саме Одеськими жіночими педагогічними курсами.

2. Рукописна копія листування імператриці Катерини II з Вольтером. Кінець XVIII століття.

3. "Декламації" Марка Фабія Квинтіліана. Видана 1665 року в Голандії. Найстаріша книга нашої колекції.

4. Кишенькова версія карти Китаю. 1901 р.

5. Українська абетка з літографіями. 1861 р.

6. "Чорна рада" П. Куліша 1857 року. Санкт-Петербург. Прижиттєве видання за участю самого автора.

7. Поезії Т. Шевченка, заборонені в Росії. 1890 р. Женева. (З книгою можна ознайомитись на офіційному сайті бібліотеки).

8. Книги за авторством Б. Варнеке «Записки Гая Юлія Цезаря о галльській війні» (Одеса, 1913 р.), «Античний театр» (Харків, Київ, 1929 р.), «История античного театра» (Москва, Ленінград, 1940 р.) тощо.

Завдяки різноманітності фонду, в якому широко представлені різні галузі знань, він активно задіяний в навчальному процесі. Кожен рік, студенти різних факультетів (філологічний, іноземних мов, фізико-математичний, історико-філософське відділення) проходять практику у фонді цінної та рідкісної літератури, під час якої вони дізнаються про особливості зберігання стародруків, знайомляться з книжковими добірками відповідно до їх спеціальності, мають можливість підібрати літературу для подальших наукових досліджень.

Викладачі та аспіранти університету можуть замовити сканування книг з фонду цінної та рідкісної літератури, які допоможуть їм у наукових дослідженнях. Сторонні відвідувачі також мають можливість працювати із колекціями стародруків, але для цього вони мають надати офіційний лист від установи, в якій вони працюють або навчаються, про те, що їм дійсно потрібно попрацювати з відповідною літературою. Майже весь фонд цінної та рідкісної літератури відображений в електронному каталозі, що знаходиться у відкритому доступі, завдяки цьому усі охочі можуть ознайомитись та скласти собі список літератури, перед тим як звернутися до бібліотеки.

Відповідаючи сучасним потребам читачів, бібліотекарі Університету Ушинського увесь час намагаються полегшити доступ до книжкових фондів. Наразі фахівці бібліотеки інтенсивно проводять оцифрування цінної та рідкісної літератури. Так, лише за 2020 рік було відскановано та опубліковано на офіційному сайті бібліотеки 26 примірників загальним обсягом 5709 сторінок. За поточний рік (станом на травень 2021 року) вже відскановано та викладено на сайт 6 книг загальним обсягом 1463 сторінки. Варто зазначити, що книги скануються лише після завершення строку дії авторського права (70 років після смерті автора, або 70 років після оприлюднення твору), коли літературні або наукові твори переходять до суспільного надбання.

Під час відвідування експозиції цінної та рідкісної літератури у бібліотеці, можна ознайомитися з повним текстом книг, відсканувавши QR-коди. Щороку бібліотекарі Університету Ушинського проводять екскурсії для першокурсників усіх факультетів, також відвідувачами екскурсій бібліотекою є учні шкіл та училищ, учасники олімпіад і наукових конференцій та інші бажаючі (замовити екскурсію можна за попереднім замовленням). У 2020 році, у зв'язку з пандемією, бібліотека проводила змішаний формат екскурсій: у звичайному режимі (з дотриманням усіх санітарних норм) та онлайн (на

платформі Teams). Для цього, бібліотекаркою фонду цінної та рідкісної літератури Гончаренко Н. Л. створено презентації, що відображають постійно діючу експозицію, а також тематичні добірки.

Фонд цінної та рідкісної літератури бібліотеки Університету Ушинського - невичерпне джерело матеріалів для науково-методичної та науково-дослідної роботи для різних спеціальностей. Співробітники бібліотеки постійно проводять для відвідувачів заходи і книжкові виставки, використовуючи фонд та експозицію рідкісної книги, щоб викликати інтерес до творів літератури та науки з минулого.

Список використаної літератури

1. Панченко И. В. История создания сектора редкой книги научной библиотеки одесского южноукраинского национального педагогического университета имени К. Д. Ушинского. *Вісник ОНУ. Сер.: Бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство*. 2016. Т. 21, вип. 1. С. 75-95.
2. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського, 1817-2007 : іст. поступ, сучасність, майбутнє / О. Я. Чебикін, І. А. Болдирєв, А. О. Добролюбський [та ін.]. Одеса : Фаворит, 2007. 240 с.